

OBHAJObA DIZERTAČNÍ PRÁCE NA ÚDU FF UK – ZÁPIS

Termín: 8. 11. 2012

Kandidát: Mgr. Tomáš Kleisner

Téma práce: Coins and Medals of the Emperor Francis Stephen of Lorraine. Collection of the National Museum, Prague - Mince a medaile císaře Františka Štěpána Lotrinského. Sběrka Národního muzea v Praze.

Přítomni: Prof. PhDr. Petr Sommer, DrSc. – předseda komise

Prof. PhDr. Lubomír Konečný – školitel

Prof. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D. - oponent

PhDr. Štěpán Vácha, Ph.D. - oponent

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc. – člen komise

(viz prezenční listina)

Průběh obhajoby:

Obhajoba zahájena úvodním slovem předsedy komise prof. Sommera a přivítáním všech zúčastněných, kteří byli informováni o sledu jednotlivých částí programu.

Školitel prof. Konečný představil kandidáta a stručně shrnul jeho působení v doktorském studiu, zakončeném sepsáním předkládané práce. Dizertaci zhodnotil po formální i obsahové stránce a poukázal na její kvality a badatelský přínos k tématu (detailní katalogová hesla, prameny z rozmezí let 1741-2012, doprovodné ilustrace, srozumitelný anglický text atd). Školitel doporučil dizertaci k obhajobě.

Kandidát Mgr. Kleisner poreferoval o své práci, včetně původních inspirací a motivací k zájmu o obor, a shrnul ideovou, technickou i praktickou funkci historických medailí a mincí. Ve svém badatelském přístupu k materiálu kladl důraz na informační hodnotu předmětů: přesný překlad nápisů a interpretaci zobrazených výjevů, odkazující na dobovou emblematickou a ikonografii. Těžiště soustředil na osobu Františka Štěpána Lotrinského, kterého představil jako významného mincovního pána, numismatického znalce a sběratele, a na genezi sbírky z Národního muzea v Praze. Výsledky práce Mgr. Kleisnera zásadně revidují, zpřesňují a opravují základní pramenný zdroj: první reprezentativní soupis sbírky, publikovaný ve Vídni roku 1782.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků a připojili své dotazy či náměty: prof. Vlnas ocenil interdisciplinární přístup k tématu s přesahem do kulturní historie, politiky či dějin umění, zaujalo jej sledování dynastických vazeb v rodině Františka Štěpána Lotrinského a Marie Terezie. Dále upozornil (1) na nutnost sjednocení místních, vlastních či osobních jmen a názvů a doporučil na několika místech detailnější redakci anglického textu. Oponent závěrem doporučil dizertaci k obhajobě.

Dr. Vácha poukázal na obsáhlý a kvalitně zpracovaný oddíl katalogových hesel, dále vyzdvihl popis širšího kontextu oficiální „imperátorské“ a osobní „partnerské“ role Františka Štěpána Lotrinského. Oponent dále kandidátovi položil dva dotazy ve věci (2) jeho metodologického přístupu k mincím a medailím s vyobrazením císařského páru pohromadě a ve věci (3) rodinné sběratelské tradice či dílenské praxe na habsburském dvoře v 18. století. Oponent závěrem doporučil dizertaci k obhajobě.

Mgr. Kleisner reagoval na posudky oponentů a odpověděl na výše uvedené dotazy či připomínky:

- (1) drobných nedostatků v redakci si je kandidát vědom a potvrzuje důležitost finální úpravy textu
- (2) zobrazení osoby Františka Štěpána Lotrinského bylo víceméně praktickým kritériem pro užší vymezení zkoumaného materiálu. Sbíрка obsahuje přes 500 kusů dobových mincí a medailí s podobiznami císařského páru v různých kompozicích, proto bylo nutné provést základní výběr. Nicméně práce sleduje i další zjevné či „skryté“ motivace portrétování císaře v konkrétních situacích (aktuální politika, mocenská taktika, osobní ambice objednatele medaile, prezentace samotného medailéra atd.)
- (3) kontinuitu dílenského provozu zajišťovalo nejen předávání zkušeností mezi mistry a tovaryši/učedníky jednotlivých profesí (rytci, raziči, litci, cizelěři), ale i uchovávání raznic, matric a otisků. Tvůrci ideových programů museli být vzdělaní a sečtělí intelektuálové, kteří komponovali náměty vždy pro konkrétního zadavatele.

Oponenti byli spokojeni s vyjádřením kandidáta.

Diskuze:

Dotazy již zazněly při oponentských posudcích, dále se debatovalo o (4) zajímavých technických detailech z dobové praxe v tehdejších mincovnách a prof. Sommer požádal o vysvětlení (5) názoru na nutnost širšího rozhledu v oboru, jak zmiňoval kandidát v úvodu práce.

Mgr. Kleisner doplnil informace:

- (4) osudy použitých razidel po oficiální ražbě byly různé, obvykle zůstávaly přímo v dílně pro výrobu méně kvalitních bronzových otisků za podstatně nižší cenu (což mmj. vedlo k rychlému šíření medailí/mincí a námětů i mezi běžný lid) nebo je bylo možné odkoupit.
- (5) současná numismatická obec je zaměřena především na sběratelství a obohacování svých kolekcí, pro lepší pochopení a docenění kvality novověkých mincí a medailí je však zapotřebí širšího intelektuálního zázemí či klasického vzdělání atd.

Předseda komise následně obhajobu uzavřel a požádal členy komise o zhodnocení formou tajného hlasování:

Komise navrhla udělit titul doktor Ph.D.

Prof. PhDr. Petr Sommer, DrSc.

předseda komise

Zapsala: Mgr. Magda Machková